

فرهنگیستان: باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان دانشگاه آزاد اسلامی یکی از مراکز مهم حمایت از نخبگان کشور، در سال ۱۳۷۷ با هدف شناسایی، جذب، پرورش، حمایت و اعتلای سطح علمی پژوهشگران خاص تأسیس شد. ۱۰ سال پس از آن هم باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان سازمان سما در سال ۸۶ با هدف شناسایی، جذب و حمایت از پژوهشگران دانش آموز و دانشجویان کاردانی مراکز سما تأسیس شد که در بیش از ۸۰ واحد در سراسر کشور به حمایت از پژوهشگران می پردازد. این باشگاه در تغییرات ساختاری و رویکرد جدید دانشگاه آزاد اسلامی، «ماموریت های ویژه ای یافته است. دکتر طهرانچی از ابتدای بهمن سال گذشته مسئولیت این باشگاه را به بابک نگاهداری سپرد. نگاهداری که خود عضو بنیاد ملی نخبگان است، کارنامه پرکاری از فعالیت های علمی و پژوهشی دارد. «فرهیختگان» در روزهای پایانی سال ۹۸ با او به گفت وگو پرداخته تا روند تغییر و تحول این مجموعه را در یک سالگی حضور نگاهداری به ویژه در ماه های اخیر بررسی کند.

۱۱۱

از نظر شما مهم ترین فعالیت باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان در سال جاری چه بوده و چه تغییرات مهمی در روند فعالیت های این باشگاه در سال ۹۸ اتفاق افتاد؟

باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان در ابتدا با هدف شناسایی، جذب، حمایت و هدایت دانش آموزان و دانشجویان مستعد در سال ۱۳۷۷ پایه گذاری شد. این باشگاه در طول بیش از ۲۰ سال فعالیت، موفقیت های متعددی در زمینه طرح های پژوهشی، مسابقات و جشنواره های علمی معتبر کسب کرده است. این باشگاه با برگزاری کارگاه های علمی زمینه توانمندسازی پژوهشی اعضای خود را فراهم کرده و از ابتدای فعالیت تاکنون در بیش از ۴۰۰ دفتر در واحدها و مراکز دانشگاهی و آموزشکده های سما از فعالیت های برجسته اعضای باشگاه حمایت به عمل آمده و در چارچوب مقررات، تسهیلات ارائه شده است. اما سطح انتظارات از دانشگاه آزاد اسلامی و یک نهاد صرفا آموزشی به یک دانشگاه اسلامی با کارکردهای نسل سوم و چهارم تغییر کرده است. لذا اهداف و چشم انداز باشگاه نیز نیازمند بازنگری و بازسازی بوده است. در یک سال گذشته با نگاهی آسیب شناسانه، محدودیت ها و معضلات باشگاه به عنوان یک نهاد مکمل آموزش کلاسیک بررسی شد و جایگاه سازمانی آن در دانشگاه آزاد اسلامی مجددا تعریف شد تا ضمن عدم تداخل با فعالیت های دیگر بخش های سازمانی دانشگاه، با تعریف نقشی منحصر به فرد، وظیفه خود را در توسعه یک دانشگاه پیشرو، کارآفرین و با مسئولیت اجتماعی، به درستی ایفا کند.

۹ بازتعریف فعالیت های باشگاه پژوهشگران در رویکرد جدید دانشگاه آزاد اسلامی

در بازتعریف انجام شده، باشگاه بیشتر از آنکه دستاوردهای پژوهشی را خروجی خود بداند، وظیفه توسعه انسانی را از دیدگاه پژوهشی برعهده دارد. به همین دلیل انجمن های علمی و کلیه امور مسابقات به باشگاه واگذار شد و مسئولیت باشگاه بیش از گذشته شده است. در این جایگاه وظیفه باشگاه، پرورش افرادی خلاق، خودجوش، باانگیزه و مسئولیت پذیر برای ساختن آینده کشور است، لذا این تعریف و این نگاه، باید در کلیه ارگان، آیین نامه ها و دستورالعمل های باشگاه جاری می شد. این تغییرات با محوریت اصلی تغییر رویکرد باشگاه از تسهیلات محوری به فعالیت محوری صورت گرفته است.

کمی جزئی تر درباره این تغییر رویکرد صحبت کنید.

مطابق اساسنامه باشگاه، هیات امنای باشگاه به ریاست رئیس عالی دانشگاه، بالاترین مرجع رسمی باشگاه است. در سال ۹۸، شصت و چهارمین و شصت و پنجمین جلسه هیات امنای باشگاه تشکیل شد و آیین نامه ها و دستورالعمل های عضویت در باشگاه، حمایت و تسهیلات، تشکیل تیم های پایه، تخصصی و حرفه ای، برگزاری مسابقات و رویدادها و ارزیابی و رتبه بندی باشگاه ها تدوین و ابلاغ شده اند.

۹ پرورش پژوهشگر اصلی ترین رویکرد جدید باشگاه

همان طور که اشاره شد، در جایگاه جدید، باشگاه اگرچه ابعاد پژوهشی دارد، اما دستاورد آن بیشتر از خود پژوهش، پرورش پژوهشگر است. به همین صورت، اگرچه توانمندی آموزشی و فناوری اعضای باشگاه مورد توجه واقع می شود، اما اولا به زمینه هایی متمرکز خواهد بود که جایگاه آموزش آکادمیک ندارند و از آن مهم تر، خروجی آن، پرورش افرادی با دانش و فنآور خواهد بود، لذا ارگان رسمی دانشگاه و کل جامعه، از خروجی های باشگاه به عنوان سرمایه انسانی قابل اتکا برای ساختن کشور استفاده خواهند کرد و رویکرد باشگاه در تأمین این هدف است. باشگاه، جایگاه یادگیری و رشد از راه چشدن پژوهش در ابعاد کوچک است، لذا به فعالیت های دانشجوی محور استوار است و در کلیه فعالیت های باشگاهی، اعضا با مشق پژوهش، پژوهشگر

۹ نیمکت خبر

فراخوان جذب هیات علمی دانشگاه ها تمدید شد

فرایند ثبت نام برای جذب هیات علمی دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تا ساعت ۱۶ روز شنبه ۱۰ اسفندماه ۹۸ تمدید شد.
بسیست وسومین فراخوان جذب اعضای هیات علمی از ۲۴ بهمن ماه در پایگاه اطلاع رسانی مرکز جذب وزارت علوم آغاز شد. در این فراخوان ۵۶۶ نفر کرسی های هیات علمی را در دانشگاه های دولتی احراز می کنند و در کل هزار و ۷۲۴ کرسی هیات علمی در اختیار متقاضیان قرار می گیرد. ۲۰۸ کرسی از بین کرسی هایی که برای متقاضیان هیات علمی در نظر گرفته شده به دارندگان مدرک کارشناسی ارشد اختصاص دارد. همچنین ۱۸۷ کرسی برای رقابت داوطلبان در دانشگاه های وابسته به دستگاه های اجرایی در نظر گرفته شد. در این فراخوان، ۹۸۱ نفر از متقاضیان موفق می شوند در دانشگاه های غیردولتی و غیرانتفاعی کرسی های خدمتی خود را پیدا کنند.

دانشگاه

دستورالعمل جهت بهره مندی حداکثری از ظرفیت های ساختاری و عملیاتی دفاتر باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان بود. همچنین به توجه به بخشنامه شماره ۱۰/۲۶۷۰ مورخ ۱۳۹۸/۵/۱۲ مبنی بر ارتقای جایگاه روسای باشگاه معادل مدیران گروه های آموزشی در واحدهای دانشگاهی، تعیین حق مدیریت روسای باشگاه متناسب با فعالیت های صورت گرفته، مطابق با این دستورالعمل صورت می گیرد. همچنین باشگاه های ممتاز مطابق با این دستورالعمل تعیین و مورد تشویق قرار خواهند گرفت.

در صحبت ها اشاره کردید که برگزاری مسابقات علمی هم اخیرا به باشگاه واگذار شده، در این حوزه باشگاه پژوهشگران چه فعالیت هایی تاکنون داشته است؟

در جهت پیشبرد این اهداف، باشگاه اقدام به برنامه ریزی برگزاری مسابقات و رویدادها در سطح ملی (با رویکرد هر استان متولی حداقل یک مسابقه یا رویداد) با محوریت طرح پایش هر استان کرده و تاکنون ۳۲ عنوان مسابقه یا رویداد ملی برنامه ریزی و راهبری شده است. شایان ذکر است، از زمان واگذاری مسابقات به باشگاه تاکنون چهار مسابقه و رویداد ملی با موفقیت برگزار شده و در حال حاضر بیش از ۱۵ مسابقه و رویداد در سطح ملی تا پایان سال در حال برگزاری است. همچنین بیش از ۶۰ مسابقه و رویداد در سطح درون واحدی و استانی اجرا یا در حال برگزاری است. همچنین جهت راهبری و با توجه به لزوم راهنمایی روسای باشگاه های واحدها جهت برگزاری مسابقات موفق، ضمن تهیه کتابچه راهنمایی برگزاری مسابقات موفق و شیوه برنامه ریزی و برگزاری آن، جلسات آموزشی و راهبری به صورت حضوری و ویدئوکنفرانس برای کلیه روسای مراکز استانی و واحدهای مستقل برگزار شده است.

انجمن های علمی هم دیگر حوزه ای بود که به باشگاه واگذار شده است. در این حوزه چه رویکردی را دنبال می کنید و چه اقداماتی داشتید؟

با انتقال انجمن های علمی دانشجویی به باشگاه، زمینه ای جهت فعالیت های خودجوش دانشجویی و بستری مناسب برای استعدادپروری و عضوسازی مهیا شد. در رویکرد جدید، به صورت ویژه ای به انجمن های بین رشته ای (Interdisciplinary)، تخصصی درون رشته ای (Intradisciplinary) و همچنین علوم انسانی توجه شده است. فعالیت های دانشجویی در قالب انجمن های علمی، بستر مناسبی برای پرورش استعدادها و توانمندسازی نسل آینده کشور به شمار می رود. چاپ نشریه های علمی دانشجویی (متناسب با علوم روز و در جهت آشنایی و ترویج مرزهای دانش) عمدتا به صورت الکترونیکی و تولید محتوای چندرسانه ای متناسب با نیاز جامعه توسط انجمن های علمی از دیگر رویکردهای مهم در مدیریت انجمن ها است. همچنین تهیه بستر مناسب برای مهارت محور شدن فعالیت های علمی دانشجویان و توجه به ارتباط دانشجویان با صنایع محلی و نیازهای جامعه و صنعت از دیگر رویکردهای مورد توجه است.

اهتمام ویژه به فعالیت های گروهی و داوطلبانه دانشجویان، فراهم کردن امکان فعالیت های علمی - اجتماعی خیریه ای و اردوهای جهادی علمی تخصصی نیز از دیگر رویکرهای مهم فرهنگی انجمن های علمی است. توجه به ایجاد شبکه تعاملی انجمن ها و عضویت انجمن ها در نهادهای انجمن های بالادستی و عقد تفاهنامه در راستای فراهم کردن فرصت های جدید برای اعضای انجمن از دیگر محورهای مورد توجه است. برای راهبری

و تقویت جایگاه انجمن ها در باشگاه، چندین جلسه توجیهی از طریق ویدئوکنفرانس در سراسر ایران تشکیل و رویکردهای جدید برای انجمن ها تشریح شد. اساسنامه و آیین نامه جدید برای انجمن های علمی در حال تدوین است تا فرآیندهای اداری و بروکراسی اداری آنها به حداقل و مشکلات سابق فعالیت های آنها را مرتفع کند. همچنین به دنبال آن هستیم تا امتیاز مشخصی در بند فعالیت های اجرایی آیین نامه ارتقا برای آن دسته از اساتید فعال و همکار با انجمن های دانشجویی را منظور کنیم. در این مدت کمیسیون صدور مجوز انجمن های علمی، ادبی و هنری با ترکیب تخصصی و جدید تشکیل شده و هر دو ماه یکبار جلسات ارتباطات و تعاملات علمی، درخواست های تأسیس انجمن های دانشجویی بررسی شده است. در سال جاری ۳۹ درخواست تأسیس انجمن دریافت شده، با ۳۶ درخواست موافقت، مجوز آنها صادر و برای واحدها ارسال شد. برای حمایت و گسترش فعالیت های دانشجویی، برنامه های حمایتی از انجمن های علمی در دو گروه و هشت محور مشتمل بر گروه الف (شامل فعالیت های بنیادی مانند: توانمندسازی، نشر علم، فعالیت های علمی- اجتماعی) و گروه ب (شامل فعالیت های تکمیلی مانند: ارتباطات و تعاملات علمی، رویدادهای علمی، فعالیت های پژوهشی، فعالیت های آموزشی و انعکاس فعالیت و اخبار انجمن) مدون و برنامه ریزی شده است. ضمنا در راستای تأمین زیرساخت مناسب برای فعالیت و حمایت از فعالیت انجمن ها و اعضای باشگاه، تفاهنامه های مختلفی در دستور کار قرار دارد. در این راستا اولین تفاهنامه منعقدشده با ستاد فناوری نانو معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری بوده و گام عملیاتی تفاهنامه منعقدشده نیز شرکت دادن چندین انجمن علمی دانشگاه در هشتمین دوره توان افزایی مروچین فناوری نانو بوده است.

از نشست های راهبری باشگاه بگویید. چند نشست تاکنون برگزار شده و این نشست ها به طور کلی با چه هدفی برنامه ریزی شده اند؟

ستاد مرکزی باشگاه جهت ایجاد هم افزایی و هماهنگی در میان دفاتر مستقر در واحدها، شروع به برگزاری نشست های راهبری منطقه ای کرده است. تاکنون پنج نشست در مجموع ۱۲ استان کرمانشاه، آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، ایلام، کردستان، اردبیل، قزوین، مرکزی، خوزستان، فارس، گیلویه و بویراحمد و بوشهر برگزار شده است. در این نشست ها که با حضور کلیه روسای باشگاه های هر استان، معاون پژوهشی و ریاست محترم استان، مدیران انجمن ها، اعضای برگزیده باشگاه و همچنین معاونان و مدیران کل ستاد مرکزی باشگاه برگزار شده اند، شورای باشگاه استان تشکیل می شود و گزارش وضعیت فعالیت های انجام شده در واحد، بررسی معضلات موجود، تبادل نظر میان شرکت کنندگان در نشست و تمدید و صدور حکم روسای باشگاه واحد صورت می گیرد. همچنین کارگاه های تخصصی با موضوعات عضویت، تسهیلات، مسابقات، مدارس تابستانه، انجمن ها و طرح های پژوهشی در حاشیه این نشست ها برگزار شده است.

۹ راه اندازی شبکه نخبگان جهان اسلام در بخش بین الملل به نظر می رسد براساس آنچه در خبرها هم آمده و پیش تر اشاره کردید، باشگاه پژوهشگران و نخبگان فعالیتش را محدود به مرزهای جغرافیایی نکرده و گام های بین المللی هم برداشته است.

بله، در راستای عمل به منویات مقام معظم رهبری و فرمایشات

ایشان در دیدار با نخبگان که ۱۵۰ تن از اعضای باشگاه پژوهشگران و نخبگان نیز در آن شرکت داشتند و به منظور توسعه فعالیت های برون مرزی و بین المللی، با همکاری جامعه المصطفی در حال راه اندازی شبکه نخبگان جهان اسلام و محور مقاومت با محوریت بخش بین الملل باشگاه هستیم.

چه تسهیلاتی برای نخبگان جوان در نظر گرفته اید؟

در مورد عضویت در باشگاه، با توجه به نگاه فعالیت محور باشگاه و نظر به اینکه بودجه این نهاد عمدتا از بخشی از شهریه تحصیلات تکمیلی دانشگاه تأمین می شود، عضویت اصلی در باشگاه روی جوانان دانشجوی دانشگاه آزاد اسلامی و دانش آموزان مدارس سما متمرکز شد. البته افرادی که پیش از این عضو باشگاه بوده اند و در زمان تمدید عضویت، دانشجوی دانشگاه آزاد اسلامی یا دانش آموز مدارس سما نباشند، می توانند تا ۲۵ سالگی به عنوان عضو وابسته از مزایای عضویتی که مستقیما از بودجه دانشگاه استفاده نمی کنند، بهره مند شوند. نمونه این تسهیلات، تسهیلاتی است که از تفاهنامه های باشگاه با ارگان های خارج از دانشگاه حاصل می شود و شامل مزایای اشتغال، اولویت در استخدام، طرح های سربازی، طرح های توانمندسازی و نظایر آن است. همچنین آیین نامه تسهیلات به صورتی ساده سازی شد که هر دانشجوی با دانش آموزی که مستعد رشد پژوهشی است و در این زمینه حداقل جلوه ای دارد، دارای شرایط عضویت باشد.

باشگاه پژوهشگران چندی قبل با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تفاهنامه ای امضا کرد. این تفاهنامه چه امتیازاتی برای اعضای باشگاه خواهد داشت؟

عقد این تفاهنامه یک قدم در راستای توانمندسازی اعضای باشگاه و ارائه تسهیلات فعالیت محور انجام شده است. طبق این تفاهنامه، دانشگاه آزاد اسلامی با محوریت باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان متعدد شد که تعریف کد شناسایی برای واحدهای تابعه، فارغ التحصیلان شغل اولی را شناسایی و جهت کارورزی معرفی کند. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در مقابل متعهد شد با پرداخت سهم بیمه کارفرما مجموعا تا حداکثر ۲۴ ماه برای هر کارورز، پوشش بیمه مسئولیت و حوادث برای کارورزان در دوره های مقدماتی و پرداخت کمک هزینه آموزشی و ایجاد دسترسی های مدیریتی لازم برای دانش آگاه آزاد اسلامی در سامانه کارورزی، اشتغال اعضای دانش آموخته باشگاه پژوهشگران و نخبگان را تسهیل بخشد.

بخشی از فعالیت های باشگاه پژوهشگران دانشگاه آزاد اسلامی معطوف به دانش آموزان طراحی و اجرا می شود. درخصوص شاخه دانش آموزی و هدف گذاری این حوزه توضیح دهید.

هدف معاونت دانش آموزی باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، شناسایی دانش آموزان مستعد و ایجاد بستری برای توانمندسازی آنان است. از این رو همان طور که گفته شد، آیین نامه های عضویت و تسهیلات بازنگری و ابلاغ شد. در حوزه فناوری جشنواره ملی اسباب بازی دانش آموزی با رویکرد دست ورزی طراحی شد و پس از بررسی و هماهنگی با واحدهای مختلف، واحد یزد به عنوان میزبان اولین جشنواره ملی اسباب بازی دانش آموزی انتخاب شد. در این خصوص برگزیدگان دانش آموزی کلیه استان ها در مرحله نهایی شرکت خواهند کرد. در مرحله نهایی این جشنواره شرکت کنندگان به صورت تیمی و با استفاده از کارگاه های مختلف روی ایده ها و محصولات برگزیده کار خواهند کرد. ضمنا با توجه به ارتباط موضوعی، درخصوص شناسایی دانش آموزان مستعد، هماهنگی لازم با برگزارکنندگان مسابقات رباتیک انجام شده است. برای شناسایی اعضای مستعد در موضوعات اندیشه ورزی نیز جشنواره ملی اندیشه ورزی با رویکرد سیاست گذاری طراحی شد که واحد تهران مرکزی به عنوان میزبان اولین دوره این جشنواره انتخاب شد. برای شناسایی دانش آموزان مستعد در حوزه علوم پایه نیز هماهنگی کامل با برگزارکنندگان جشنواره دانش آموزی سینا که در واحد علوم و تحقیقات برگزار خواهد شد، به عمل آمده است. شایان ذکر است که برگزیدگان کلیه مسابقات و جشنواره های فوق در مدارس تابستانی مرتبط شرکت خواهند کرد و تسهیلاتی از قبیل ادامه تحصیل برگزیدگان در مقاطع بالاتر در نظر گرفته شده است.

در پایان اگر نکته ای باقی مانده، از زبان شما می شنویم.

امیدواریم باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان با فعالیت های انگیزشی، توانمندسازی و ترویج جو علمی، زمینه پرورش دانشجویان و دانش آموزان دانشگاه آزاد اسلامی را به صورتی مهیا کند که نه تنها نیروی متخصص تاثیرگذار در آینده کشور را تأمین کند، بلکه الگوی موفقیتی برای توسعه روحیه تحقیق و پرسشگری، فعالیت های خلاقیت محور و خودجوش در راستای تحقق دانشگاه اسلامی با کارکردهای نسل سوم و چهارم دانشگاه های کشور باشد.

با افراد حقوق بگیر نمی توان نوآوری ایجاد کرد

سورنا ستاری، معاون علمی و فناوری رئیس جمهور گفت: «باید بدانیم نوآوری کسی که به او حقوق می دهیم تا فکر کند، پایین است. نوآوری از فردی حقوق بگیر ایجاد نمی شود؛ نوآوری از شرکتی خارج می شود که تمام زندگی خود را می گذارد و فکر می کند تا مساله ای را حل کند. نوآوری از فردی سرمی زند که در مساله غرق شود و ۲۴ ساعته به موضوع فکر کند. این نوآوری ها حاصل این است که شرکت هایی را درگیر می کنیم که زندگی آنها درگیر می شود و برای اینکه به بازار بزرگ تر و سود بیشتر برسند، فکر می کنند این روش موثرتری است.»

وی با بیان اینکه پنج هزار شرکت دانش بنیان در حوزه های مختلف و هزاران استارت آپ و جوان تحصیل کرده داریم که نییمی ایجاد کرده و روی موضوعی کار می کنند، عنوان کرد: «اینها منشأ نوآوری ها هستند که می توانند در صنعت وارد شده، بازارسازی کرده و بازار بزرگی ایجاد کند. با این تکنولوژی شما رقیب می شوید و می توانید بازارهای اطراف را بگیرید.»

